

AFGØRELSE FRA ANKENÆVNET FOR BUS, TOG OG METRO

Journalnummer: 2009-0010 og 2009-0011

Klager: XX

Indklagede: DSB S-tog A/S

Klagen vedrører: Kontrolafgift på 2 x 750 kr. for at rejse uden billet

**Nævnets
sammensætning:** Formand Tine Vuust
Bjarne Lindberg Bak
Ingrid Dissing
Claus Jørgensen
Torben Steenberg

SAGSFREMSTILLING:

Klager reklameret til indklagede: Den 27. januar 2009.

Klagegebyr modtaget i ankenævnet: Henholdsvis 25. og 27. februar 2009

Sagens faktiske forhold: Klagerne har oplyst, at de købte et 2 zoners klippekort på Hellerup Station den 15. januar 2009 kl. 9.59 og betalte 91 kroner, da betalingen blev modregnet med et børneklippekort med ubrugte klip. Klagerne stod herefter på toget med retning mod Nordhavn station på vej til svømning. Forinden havde de været til vidneafhøring hos Gentofte Politi i 1 ½ time i forbindelse med et overfald nytårsaften i deres lejlighed. Da klagerne var meget påvirkede af sagen, glemte de at stemple klippekortet, inden de stod på toget. Mellem Hellerup og Svane-møllen station opdagede klagerne dette, og de stod af toget på Svanemøllen station for at klippe. På stationen var der "DSB- razzia" (stationskontrol), og klagerne blev mødt af togrevisor, der ikke ville lade dem klippe i automaten, men i stedet udstedte en kontrolafgift på 750 kr. til hver af klagerne.

Kontrolafgifterne er udstedt kl. 10.10.

PARTERNES KRAV OG BEGRUNDELSER:

Klageren: Ønsker kontrolafgifterne annulleret og i stedet at betale for transport fra Hellerup station til Nordhavn station på almindelige vilkår. Til støtte herfor har de gjort gældende,

at de ikke havde til hensigt at snyde, idet de med en kontoudskrift kan bevise, at de få minutter inden bøden købte et 2-zoners klippekort,

at årsagen til, at de ikke fik stemplet, var, at de lige forinden havde afgivet vidneudsagn i en voldssag, hvilket påvirkede dem meget og tog fokus fra vigtigheden af at stemple med det ny erhvervede klippekort,

at da de blev opmærksomme på det ustemplede kort mellem Hellerup og Svanemøllen Station, stod af på Svanemøllen Station for at stemple,

at der fandt en razzia sted, hvorfor de ikke fik mulighed for at stemple,

at de ikke havde til hensigt at snyde,

at indklagede er ligeglad med årsagen til, at man ikke har stemplet, men at det alene er den manglende gyldige rejsehjemmel, der er årsag til bøden. Indklagede henviser i den forbindelse til selvbetjeningsprincippet,

at hvad angår selvbetjeningsprincippet, benytter eksempelvis tankstationer sig også af dette, og her pålægges kunderne ikke en bøde, hvis de glemmer at betale for benzin, men bliver alene bedt om at indbetale det skyldige beløb,

at klagerne aldrig fik denne mulighed,

at det virker som om, at indklagede vil have de 750 kr. uanset kundens forklaring, og at det virker som om, at indklagede bruger disse razziaer som et indtjeningsgrundlag og i bund og grund ikke er interesseret i at finde en løsning, som indebærer, at kunden alene betaler det skyldige beløb for transport uden yderligere omkostninger i tilfælde, hvor det kan sandsynliggøres, at hensigten var at stemple, samt

at man kan få reduceret sin kontrolafgift ved fremvisning af gyldigt månedskort, hvilket er en anerkendelse fra indklagedes side af, at passagerer i forvirring eller anden tilstand kan glemme at få medbragt gyldig rejsehjemmel, og at det er sammenligneligt med klagerens situation, idet de var i besiddelse af et klippekort, som de ville stemple, men ikke fik lov til.

Indklagede: Har fastholdt opkrævningen af kontrolafgiften og har til støtte herfor henvist til DSBs forretningsbetingelser 4.3., samt gjort gældende,

at det helt generelt gælder, at passagerer, der træffes i S-toget uden gyldig billet eller kort, pålægges en kontrolafgift på 750 kroner,

at indklagede ikke opfatter alle rejsende uden gyldig billet eller kort som bevidste snydere, men at det forhold, at man af den ene eller anden årsag har glemt at stemple sit klippekort eller købe billet, ikke berettiger til fritagelse for betaling af den udstedte kontrolafgift,

at der derfor på samtlige perroner er opsat skilte med advarsel om, at det koster 750 kroner at rejse uden gyldig billet eller kort, samt

at det er korrekt, at DSB S-tog tilbyder - som ekstraordinær service - at kunder, som har glemt deres periodekort, kan få en kontrolafgift reduceret til 100 kroner, mod at kortet forevises inden

14 dage på et DSB billetkontor, og at det skyldes, at et periodekort er et personligt kort, dvs. med billede - kortet kan derfor ikke benyttes af andre. Kunden kan altså her dokumentere, at han/hun har købt og betalt for rejsen, men blot havde glemt kortet,

at et klippekort derimod ikke er et personligt kort og derfor kan benyttes af ihændeageren, hvorfor man ikke kan få eftergivet en kontrolafgift, hvis man har fået den i forbindelse med, at man ikke kunne finde klippekortet i kontrolsituationen. Efterfølgende forevisning af klippekort vil derfor ikke blive accepteret, samt

at i den konkrete sag har klippekortet end ikke været stemplet, så der er ikke tale om, at kunden har betalt for rejsen.

SAGENS BEHANDLING I SEKRETARIATET: Sekretariatet har gennemgået Folketingets Trafikudvalgs spørgsmål til og tidligere trafikministers svar af 31. oktober 2005 vedrørende bemyndigelse til kontrol af gyldig rejsehjemmel på togperroner, jf. nedenfor:

"Spørgsmål: "Ministeren bedes redegøre for bemyndigelsen til billetkontrol af gyldig rejsehjemmel på togperroner " Svar: " Hjemlen til at udstede kontrolafgift i tog og metro findes i lov om hovedstadsområdets kollektive persontrafik § 6, stk. 2 samt i § 23 i lov om jernbane.[Ophævet, nu lov om trafikkselskaber § 29, stk. 1]. Lovgrundlaget angiver, at der kan udstedes kontrolafgift til *passagerer*, der ikke foreviser gyldig rejsehjemmel. Spørgsmålet er derfor, hvornår man er passager. Ifølge reglerne om erstatning i lov om jernbane, jf. lovens § 13 angives det, at jernbanevirksomheden skal erstatte skade på passagerer, hvis skaden er en følge af en begivenhed i forbindelse med jernbanebefordring *under passagerens ophold i tog eller under dennes ind- eller udstigning*. Denne afgrænsning i loven indikerer, at man er passager, når man befinder sig i toget eller er på vej ind eller ud af toget. Når man forlader toget, har man modtaget en transportydelse, og det er således ikke længere så klart for passagererne, at man fortsat vil kunne blive mødt med et krav om at fremvise gyldig rejsehjemmel. Det er derfor min opfattelse, at det bør fremgå meget klart for passagerne, at man også skal have gyldig rejsehjemmel, når man stiger af toget, og at hvis dette ikke klart er offentliggjort, vil man ikke kunne blive afkrævet kontrolafgift. Jernbanevirksomhedernes adgang til at kontrollere passagerer, der forlader toget, giver dem muligheden for en mere effektiv kontrol. I modsat fald risikerer man, at billetkontrollen i toget vil betyde, at passagerer uden gyldig rejsehjemmel kan forlade toget, inden kontrolløren når til passagerens plads. Omvendt bør man kun betegnes som passager i umiddelbar forlængelse af udstigning af toget, dvs. der skal ikke være tvivl om, at man har modtaget en transportydelse. Jeg finder det afgørende, at såfremt en passager bryder en regel, skal vedkommende også være klar over dette. Det skal fremgå på perronen eller i toget, samt i selskabernes forretningsbetingelser, at hvis man ikke er i besiddelse af gyldig rejsehjemmel ved rejsens begyndelse, under rejsen og ved rejsens afslutning, kan der udstedes kontrolafgift."

Sekretariatet har endvidere forespurgt indklagede om hjemlen til og proceduren ved stationskontrol. Indklagede har i den forbindelse oplyst, at der ikke er nogen særlig lovhjemmel til stationskontrol, men at man forholder sig til bestemmelsen om, at DSB kan udstede afgifter til personer, som rejser uden gyldig billet, og at når personalet er sikre på, at personen er kommet ud ad et tog, er der intet juridisk til hinder for at gennemføre kontrol.

Indklagede har endvidere oplyst, at ved en stationskontrol bliver alle adgangsveje mandsopdækket af S-togsrevisorer, så alle, der prøver at passere, kun kan komme fra toget, at der står S-togsrevisorer fordelt på perronen, samt at civilt politi som regel også er til stede.

BILAG TIL SAGEN:

Kopi af kontrolafgifterne.
Korrespondancen mellem klager og indklagede.
Indklagedes forretningsbetingelser § 4.3.
Klagers kontooplysninger vedrørende køb for 91 kr. på Hellerup station.
Tidligere trafikministers svar til Folketingets Trafikudvalg om bemyndigelse til kontrol af gyldig rejsehjemmel på togperroner.
Indklagedes svar på sekretariatets forespørgsel om stationskontrol.

NÆVNETS BEMÆRKNINGER: I bemærkninger til § 6 i den dagældende lov om hovedstadsområdet's kollektive persontrafik, som er det oprindelige lovgrundlag for opkrævning af kontrolafgifter, fremgår, at "takst- og billetteringssystemet for S-banerne er indført for at give passagererne mulighed for hurtig adgang til perroner og tog uden sinkende billetkontrol især i myldretid og for at spare væsentlige personaleudgifter, som i modsat fald måtte dækkes gennem øgede billetpriser eller øget skattetilsvaret."

Det fremgår af DSB S-togs forretningsbetingelser, at passageren skal have gyldig billet eller kort til det antal zonenumre eller zoner, han/hun kører i, samt at passageren skal have gyldig billet eller kort fra rejsen begynder. Passageren skal selv sikre sig, at billet eller kort er stemplet korrekt og gælder til hele rejsen. Hvis passageren ikke har gyldig billet eller kort, når han/hun bliver kontrolleret, skal der betales en kontrolafgift på 750 kr.

Ankenævnet lægger til grund, at klagerne ikke var i besiddelse af gyldig rejsehjemmel, da de steg på toget på Hellerup station, og at klagerne kunne betegnes som passagerer, på tidspunktet for kontrollen af deres rejsehjemmel, jf. ministerens svar til trafikudvalget.

Ankenævnet finder, at det af klagerne oplyste om baggrunden for, at de ikke havde stemplet deres klippekort, inden de steg på toget, ikke udgør sådanne særlige omstændigheder, der kan fritage klagerne for at betale den pålagte kontrolafgift ved rejse uden gyldig rejsehjemmel. Det bemærkes herved, at forhold, at klagerne steg ud på Svanemøllen station for at stemple klippekortet, ikke ændrer ved, at de på strækningen fra Hellerup station til Svanemøllen station havde kørt uden gyldig rejsehjemmel.

Ankenævnet træffer herefter følgende

AFGØRELSE:

Indklagede er berettiget til at fastholde kravet om klagernes betaling af en kontrolafgift på 750 kr. hver, og klagerne skal betale beløbet inden 30 dage efter modtagelsen af denne afgørelse, jf. ankenævnets vedtægter § 8.

Det indbetalte klagegebyr på 2 x 160 kr. til Ankenævnet for Bus, Tog og Metro tilbagebetales ikke, da klagerne ikke har fået helt eller delvist medhold i klagen.

Hver af parterne kan anlægge sag ved domstolene om de forhold, som klagen har vedrørt.

Klagerne henvises til at søge yderligere oplysning om mulig bistand i forbindelse med sagsanlæg på www.domstol.dk, www.advokatsamfundet.dk og /eller eget forsikringselskab om eventuel forsikringsretshjælp.

På ankenævnets vegne, den 3. juni 2009.

f.Tine Vuust
Nævnensformand